

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 248/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. októbra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Er 187/03, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P., s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Er 187/03 porušené bolo.

2. P., s. r. o., n e p r i z n á v a finančné zadost'učinenie.

3. Okresný súd Trnava je p o v i n n ý uhradiť P, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. M, B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 248/06 z 23. augusta 2006 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Er 187/03.

Zo sťažnosti vyplynuli nasledovné relevantné skutočnosti:

„Sťažovateľ podal 13. 04. 2003 návrh na vykonanie exekúcie.

Po podaní návrhu súd nevyzýval sťažovateľa na opravu návrhu resp. poskytnutie inej súčinnosti.

Súd rozhodnutím 30. 08. 2004 zamietol žiadosť o vydanie poverenia.

Sťažovateľ podal dňa 02. 09. 2004 podal odvolanie.

Sťažovateľ podal pre nečinnosť zo strany súdu, v zmysle ustanovení zákona č. 757/2004 Z. z., dňa 20. 1. 2006 sťažnosť na priet'ahy v konaní.

Súd vybavil sťažnosť podanú proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a to oznámením zo dňa 04. 05. 2006, že sťažnosť pokladá za neodôvodnenú.“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že:

„Okresný súd Trnava v konaní sp. zn. 19 Er 187/2003 porušil základné právo spoločnosti P. s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48/ ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd a ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Trnava aby vo veci sp. zn. 19 Er 187/2003 konal.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň sťažovateľovi priznáva 5.000,- Sk ako primerané finančné zadostučinenie, ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov na účet právneho zástupcu sťažovateľa a trovy právneho zastúpenia 5 794,- Sk, spočívajúce v zmysle ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. v dvoch úkonoch právnej služby po 2 733,- Sk a dvoch režijných paušáloch po 164,- Sk, ktoré je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť v rovnakej lehote na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 1510/06 doručeným ústavnému súdu 2. októbra 2006, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Tunajší súd rozhodol uznesením dňa 4. 8. 2004 o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Žiadosť bola doručená súdu 23. 6. 2003. Súd žiadosť na vykonanie exekúcie zamietol, lebo zistil, že exekučný titul je v rozpore so zákonom. Proti uzneseniu bolo podané odvolanie, bola vyhotovená predkladacia správa na Krajský súd v Trnave, ktorý 9. 12. 2005 vrátil spisový materiál prvostupňovému súdu bez vydania rozhodnutia odvolacieho súdu ako predčasne predložený z dôvodu neodstránenia pochybností o zastúpení oprávnenej. Oprávnenú má zastupovať advokát Mgr. T. K., ktorý však na dôkaz existencie zastúpenia k návrhu pripojil len tzv. všeobecné plnomocenstvo, čo je v rozpore s ust. § 28 ods. 1 O. s. p. Medzičasom bol spis zapožičaný dňa 16. 6. 2006 na Ústavný súd v Košiciach na žiadosť pod sp. zn. Rvp 797/06 zo dňa 25. 5. 2006. Spis sa vrátil 30. 6. 2006.

Medzičasom 19. 6. 2006 podal oprávnený návrh na zastavenie konania. Dňa 14. 9. 2006 bol vyzvaný súdny exekútor, aby sa vyjadril v stanovenej lehote, či mu v danom konaní vznikli trovy, ak áno, má zaslať ich špecifikáciu.

Sťažnosť nepovažujeme za dôvodnú, súd vo veci konal priebežne s ohľadom aj na ďalšie množstvo vybavovaných vecí. Po zaslaní vyjadrenia od exekútora bude rozhodnuté o návrhu oprávneného na zastavenie exekúcie.

Prekážkou postupu vo veci je skutočnosť, že právny zástupca oprávnenej nepredložil originálne plnomocenstvo na zastupovanie vo veci, z tohto dôvodu odvolací súd vrátil spis prvostupňovému súdu na doplnenie, čím vznikli zbytočné preťahy vo veci.“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku zo 6. októbra 2006 k vyjadreniu okresného súdu uviedol, že s ním nesúhlasí „z dôvodov uvedených v podanej sťažnosti“, pričom sťažnosť považuje „nad'alej za opodstatnenú“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokladov, z písomných vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 19 Er 187/03 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

- 27. mája 2003 podal sťažovateľ súdnemu exekútorovi Mgr. V. C., Exekútorsky úrad, B. (ďalej len „súdny exekútor“), návrh na vykonanie exekúcie proti povinnej G. D. (ďalej len „povinná“),
- 23. júna 2003 súdny exekútor predložil okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vo veci sťažovateľa ako oprávneného (ďalej len „žiadosť súdneho exekútora“),
- 4. augusta 2004 okresný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora,

- 6. septembra 2004 podal sťažovateľ odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu,
- 1. októbra 2004 okresný súd vyzval povinnú, aby sa v lehote 15 dní vyjadrila k odvolaniu sťažovateľa (povinná však možnosť vyjadriť sa k odvolaniu sťažovateľa nevyužila),
- 6. septembra 2005 okresný súd vyhotovil predkladáciu správu Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) (spis predložený 21. septembra 2005),
- 9. decembra 2005 krajský súd vrátil predmetný spis okresnému súdu bez vydania rozhodnutia ako predčasne predložený z dôvodu neodstránenia pochybností o zastúpení sťažovateľa ako oprávneného,
- 2. mája 2006 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie plnej moci,
- 16. júna 2006 bol spis zaslaný ústavnému súdu (spis vrátený 30. júna 2006),
- 19. júna 2006 sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie,
- 14. septembra 2006 okresný súd vyzval súdneho exekútora na vyčíslenie trov exekúcie,
- 11. októbra 2006 okresný súd zastavil exekučné konanie a rozhodol o trovách exekúcie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím (napr. III. ÚS 127/03). Toto základné právo sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí. V takom druhu civilného procesu je účelom tohto základného práva to, aby sa po nariadení núteného výkonu bez zbytočných priet'ahov uskutočnil tento výkon tak, aby vymáhaný nárok bol čo najskôr, ak tomu nebránia dôvody relatívnej alebo absolútnej neprípustnosti núteného výkonu súdneho rozhodnutia, uspokojený.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Er 187/03 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných priet'ahov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Na základe preskúmania doterajšieho priebehu konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 19 Er 187/03 ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie nemožno hodnotiť z právneho i skutkového hľadiska ako zložitú vec. Ako uvádza aj sťažovateľ vo svojej sťažnosti, „... *nejde podľa nášho názoru o zložitú vec, keďže samotné meritórne rozhodnutie vo veci bolo už prijaté predtým. Predmetom konania pred súdom preto už nie je samotný hmotnoprávny spor*“. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení netvrdil, že ide o zložitú vec.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ podal 19. júna 2006 návrh na zastavenie exekúcie.

Exekučné konanie možno začať len na návrh na vykonanie exekúcie (§ 36 ods. 1 Exekučného poriadku). Exekučné konanie je teda konaním návrhovým, ovládaným dispozičnou zásadou. Dispozičný princíp ovláda toto konanie aj v tom smere, že proti vôli oprávneného v ňom nemožno pokračovať. Výrazom dispozičného oprávnenia je ustanovenie § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu súd zastaví, ak zastavenie navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že ak účastník konania návrhom na zastavenie exekúcie uplatnil svoje ústavné právo na autonómiu vôle strán, súd nemá inú zákonnú možnosť, než v dôsledku tohto jeho procesného úkonu zastaviť exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku. Je síce pravdou, že právnú istotu vytvára až právoplatné rozhodnutie súdu (t. j. uznesenie o zastavení exekúcie), avšak v tomto prípade rozhodnutie o zastavení exekučného konania už nie je meritórnym rozhodnutím. Podľa názoru ústavného súdu sa takýmto procesným úkonom účastníka konania v zásade mení aj jeho záujem uspokojiť svoju pohľadávku, ktorá mu bola priznaná vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval, že okresný súd bol bezdôvodne nečinný v obdobiach:

- od 23. júna 2003 (predloženie žiadosti súdneho exekútora okresnému súdu) do 4. augusta 2004 (zamietnutie žiadosti súdneho exekútora), t. j. 13 mesiacov,
- od novembra 2004 (od uplynutia lehoty na vyjadrenie povinnej k odvolaniu sťažovateľa) do 6. septembra 2005 (do predloženia predkladacej správy krajskému súdu), t. j. 10 mesiacov,
- od 9. decembra 2005 (od vrátenia spisu z krajského súdu bez rozhodnutia ako predčasne predloženého) do 2. mája 2006 (do zaslania výzvy právnenému zástupcovi sťažovateľa na predloženie plnej moci), t. j. 5 mesiacov.

Nečinnosť okresného súdu predstavuje spolu viac ako 28 mesiacov (viac ako dva a štvrt' roka).

Uvedenú dobu nečinnosti okresného súdu považuje ústavný súd za neprimerane dlhú k doterajšie dobe konania vo veci, ktorá je viac ako 3 roky (odhliadnuc od doby, počas ktorej sa spis nachádzal na krajskom súde).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vzhľadom na to okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie uznesením z 11. októbra 2006, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, iba v časti priznanej náhrady trov exekúcie (uznesenie ešte nenadobudlo právoplatnosť), ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 Sk z dôvodov podrobne uvedených vo svojej sťažnosti,

poukazujúc hlavne na predmet jeho podnikania, „ktorým je okrem iných poskytovanie úverov z vlastných zdrojov“.

Ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení sťažovateľom označených práv za dostatočnú ochranu jeho práv, vzhľadom na čo mu nepriznal finančné zadosťučinenie, ktoré požadoval.

Ústavný súd sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie prihliadajúc aj na to, že podaním návrhu na zastavenie exekúcie v podstate sťažovateľ stratil záujem na vymožení svojej pohľadávky v exekučnom konaní, a tým na pokračovaní v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 Er 187/03. V dôsledku toho ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. M. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za každý úkon po 2 730 Sk a 2 x 164 Sk režijný paušál (§ 16 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 788 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2006